

Asia: VN/13888/2020

Hallituksen esitysluonnos rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1 Luku Yleiset säännökset

Kalatalouden Keskusliitto huomauttaa ehdotuksesta puuttuvan kokonaan kalastukselle aiheutuvat vahingot. Rauhoitetuista lajeista erityisesti merimetso aiheuttaa laajoja taloudellisia vahinkoja kalastuselinkeinolle. Lakiehdotuksen yhtenä tavoitteena sanotaan olevan yhtenäistää rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamista. Esityksessä mainitaan myös, että kestävä kehityksen periaatteiden mukaan luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tulee olla taloudellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaista, ja että monimuotoisuuden suojelun vuoksi menetettyjä tuloja korvataan elinkeinon harjoittajille. Tästä huolimatta esityksessä ehdotetaan erilaista kohtelua vahinkojen aiheuttaneesta lajista ja vahingon kärsineestä elinkeinosta riippuen. Tällainen kasuistinen kohtelu on oikeusjärjestelmämme vastainen. Lakiesityksen tavoite monimuotoisuuden suojelun hyväksyttävyyden parantamisesta ei toteudu järjestelmällä, joka kohtelee eri lajien aiheuttamia vahinkoja eri tavalla ja rajaa tiettyjä elinkeinoja ja vahingonkärsijöitä korvausmahdollisuuden ulkopuolelle.

Nykyään kalatalous on kestävätilanteessa suhteessa merimetsoihin. Kalataloudessa olemassa oleva korvausjärjestelmä, joka koskee hylje- ja merimetsovahinkoja, perustuu määräaikaiseen EMKR-rahoitukseen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen N:o 508/2014). Tukimahdollisuus on rakennettu tavalla, joka merkitsee, ettei korvaus ole yhteydessä hakijalle aiheutuneeseen vahinkoon. Korvaus lasketaan hakijan liikevaihtoon perustuen. Yhteys vahinkoon on siten käänteinen. Korvauksen hakuoikeus on lisäksi rajattu toimijoihin, joiden liikevaihto on yli 10.000 euroa vuodessa, eikä alle 1000 euron korvauksia makseta.

Merimetsojen aiheuttamia kalatalousvahinkoja olisi johdonmukaista käsitellä samalla tavalla kuin ehdotettavassa laissa on käsitelty kalasääsken kalaviljelylaitoksille aiheuttamia vahinkoja, tai maakotkaa suhteessa porotalouteen. Korvaus maksettaisiin siten merimetsojenkin tapauksessa suhteessa pesintöjen määrään ja perustuisi siihen laskennalliseen kalamäärään, jota linnut kuluttavat tietyn säteen sisällä pesimiskoloniasta. Merimetsojen kalankulutuksesta on runsaasti

tutkimustietoa, ja merimetsokolonioiden sijainnit tiedetään suurella tarkkuudella Suomen ympäristökeskuksen tuottamien laskentojen kautta.

Ehdotettavan sääntelyn ulottaminen merimetsojen rannikkokalastukselle aiheuttamiin vahinkoihin on perustuslain 6 §:n yleisen yhdenvertaisuussäännöksen ja 18 §:n elinkeinovapauden kannalta välttämätöntä. Muussa tapauksessa kalastusyrittäjiä kohdellaan eriarvoisesti maatalous-, porotalous- ja kalaviljelytoimijoihin nähden. Merimetsan suojelu on jo nykyisellään menettämässä hyväksyttävyytensä kansan silmissä. Lakiehdotuksen tavoitteiden mukaisesti suojelun hyväksyttävyyden lisäämiselle olisi siten tässä tapauksessa suuri tarve.

Merimetsojen siirtäminen ehdotettavan lain piiriin säästäisi viranomaisten työtä, kun vahingot voitaisiin yhdistää samoihin menettelyihin kuin muut lakiehdotuksen mukaiset vahingot ja korvaukset voitaisiin perustaa olemassa olevaan tietoon.

Yllä mainittuun perustuen ehdotamme lakiluonnoksen 2 §:n 3 kohtaan seuraavanlaisen lisäyksen: ”...kalatalouden tukemiseen kalasääsken ja merimetsan pesinnän perusteella.”

2 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

-

3 luku Avustus vahinkojen ennaltaehkäisemiseen

-

4 luku Korvaukset aiheutuneista vahingoista

-

5 luku Maakotkan ja kalasääsken pesintään perustuvat tuet

Ehdotamme 5 luvun otsikkoa muutettavan muotoon ”Maakotkan, kalasääsken ja merimetsan pesintään perustuvat tuet”.

Lukuun on tarpeen lisätä säännökset merimetsojen kalastukselle aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta. Lisättävät säännökset voisivat kuulua esimerkiksi seuraavasti:

27 a § Merimetsan pesinnän perusteella myönnettävä kalataloustuki ja tuen saaja

Kalataloudelle voidaan myöntää tukea merimetsan rannikkokalastuksen saaliille aiheuttamien vahinkojen perusteella.

Kalataloustukea voidaan maksaa kaupalliseksi kalastajaksi rekisteröidylle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle.

28 § (lisäys, uusi 4. momentti) Kalataloustuen perusteet

...

Kalataloustukea voidaan myös myöntää merimetson ravinnokseen käyttämien kalastettavan kantaan kuuluvien kalojen laskennallisen arvon mukaan. Kalataloustuki lasketaan merimetsokolonian koon perusteella ottaen huomioon kolonian etäisyys kaupallisen kalastuksen rekisteriin kuuluvan toimijan käytössä olevaan verkko- tai rysäpaikkaan Valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla.

6 luku Hakemisen ja myöntämiseen liittyvät menettelyt

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Fredrikson Jenny
Kalatalouden Keskusliitto